

۱. در کدام گزینه معنی واژه مشخص شده نادرست است؟

① شدش گیتی به پیش چشم تاریک: (جهان)

② ز نوکاران که خواهد کار بسیار؟: (افراد بی تجربه)

③ فتاد از پای، کرد از عجز فریاد: (ناتوانی)

④ نگردد شاخک بی بن برومند: (بی ثمر)

④ «برومند» به معنای «پرثمر و پر بار» به کار می‌رود و «بی‌ثمر»

معنای مناسبی برای این واژه نیست. سایر گزینه‌ها معنای صحیح دارند.

پاسخ

فیلم پاسخ

۲. در کدام گزینه، اشتباه املایی دیده می‌شود؟

- ۱) برگ درختان سبز، درنظر هوشیار
هر ورقش دفتری‌ست، معرفت کردگار
- ۲) قطره دانش که بخشیدی ز پیش
متصل گردان به دریا‌های خیش
- ۳) روشن و گرم و زندگی‌پرداز
آسمان، مثل یک تبسم شد
- ۴) بر درختی، شکوفه‌ای خندید
در کتایی، بهار معنا شد

پاسخ

۲. املای درست واژه: خویش

نکته

کلمه «خویش» به معنای «خود» به کار می‌رود و نوعی ضمیر است. در حالی که «خیش» به معنای «گاواهن» است که نوعی وسیله کشاورزی است و با محتوای بیت سازگاری ندارد.

فیلم پاسخ

۳ در کدام گزینه «نهاد» به درستی مشخص نشده است؟

- ۱ غنچه‌ای گفت به پژمرده گلی ...
- ۲ دوستان در پرده می‌گویم سخن
- ۳ سرآغاز هر نامه نام خداست
- ۴ این گرگ سالهاست که با گله آشناست

پاسخ

۲

میدانید

برای پیدا کردن نهاد می‌توانیم از سؤالات «چه کسی؟» و «چه چیزی؟» استفاده کنیم و پاسخ به این سؤالات «نهاد» جمله را به ما معرفی می‌کند.

در جملهٔ گزینهٔ «۲»، پس از سؤالات «چه کسی و چه چیزی + فعل»، باید «من» به عنوان نهاد شناسایی شود، که در جمله دیده نمی‌شود. واژهٔ «دوستان» در این گزینه منادا است.

فصل

فصل ۲: شکفتن

واحد یادگیری

درس ۴: با بهاری که می‌رسد از راه، زیبایی

شکفتن

زیرواحد یادگیری

دانش زبانی

حیطه شناختی

پیشرفته

فیلم پاسخ

۴ کدام گزینه دارای «مفعول» است؟

- ۱ به خدا که در دو عالم اثر از فنا (نیستی) نماند
- ۲ گذشت از بامکی، بر جو کناری
- ۳ مرا در دامها بسیار بستند
- ۴ در آن حال، پیش آمدم، دوستی

پاسخ

۳ برای پیدا کردن مفعول به نشانه «را» در عبارت دقت می‌کنیم، چرا که مفعول همواره قبل از «را» می‌آید. اگر چه ممکن است همیشه «را» در جمله وجود نداشته باشد. در این سؤال، گزینه «۳» (مرا: من را ...) دارای مفعول است.

برای پیدا کردن مفعول می‌توان از سؤالات «چه چیزی را؟» و «چه کسی را؟» استفاده کرد و پاسخ این سؤالات، مفعول جمله ما است.

فیلم پاسخ

۵ در کدام گزینه نقش اجزای جمله، به درستی مشخص نشده است؟

- ① روناک انگشتش را به دهان گذاشته بود: نهاد + متمم + متمم + فعل
- ② ما برای رسیدن به موفقیت درس می‌خوانیم: نهاد + متمم + متمم +
- مفعول + فعل
- ③ دوستم کتاب‌ها را در قفسه‌ها قرار داد: نهاد + مفعول + متمم + فعل
- ④ شاعر، شعری زیبا را سروده است: نهاد + مفعول + فعل

پاسخ

۱ در گزینه «۱» نقش اجزای جمله به شرح زیر است:

روناک: نهاد / انگشتش: مفعول / دهان: متمم / گذاشته بود: فعل
در حالی که در گزینه «۱» دو متمم در نظر گرفته شده که اشتباه است.

فیلم پاسخ

۶ در رباعی زیر، چند «جمله» وجود دارد؟

«فردا که به محشر اندر آید زن و مرد

وز بیم (ترس) حساب، روی‌ها گردد زرد

من عشق تو را به کف نهم پیش برم

گویم که حساب من از این باید کرد»

۱) هفت

۲) شش

۳) پنج

۴) چهار

پاسخ

۲) برای مشخص کردن تعداد جملات، باید تعداد فعل‌های موجود

در جمله، فعل‌های حذف شده و شبه‌جمله‌ها را بشماریم؛ بنابراین

تعداد جملات شعر بالا به این شکل خواهد بود:

اندر آید، گردد، نهم، برم، گویم، حساب کرد؛ بنابراین تعداد جملات

شش تا است و گزینه «۲» صحیح است.

نکته

در شعر سؤال، فعل حذف شده و شبه‌جمله وجود ندارد؛ بنابراین فقط

تعداد فعل‌های موجود در جمله را می‌شماریم.

بدانید

در شمارش تعداد جمله‌ها، هر شبه‌جمله، یک جمله محسوب می‌شود.

فیلم پاسخ

۷. کدام گزینه در مورد آرایه ادبی «تکرار» صحیح است؟

- ① فقط برای زیبایی در نوشته‌ها به کار می‌رود.
- ② کلمات قافیه در شعر آرایه تکرار را می‌سازند.
- ③ تکرار آگاهانه، بر تأثیر سخن می‌افزاید.
- ④ تکرار در هر شرایطی زیبا و ارزشمند است.

پاسخ

③ با توجه به تعریف آرایه تکرار، اگر آن را به صورت آگاهانه و قصد درست در شعر یا نوشته به کار ببریم، موجب زیبایی و اثربخشی می‌شود.

فیلم پاسخ

۸. رابطهٔ همانندی (تشبیه) در کدام گزینه به درستی نوشته نشده است؟

- ۱) نسیم چون مادری مهربان و آداب‌دان به کودکان خویش حق‌شناسی و ادب می‌آموزد: «تشبیه نسیم به مادر»
- ۲) کودکان پرنشاط گل‌بوته‌ها در گوش نسیم آمین می‌گفتند: «تشبیه گل‌بوته‌ها به نسیم»
- ۳) ما چو مرغان حریصی به دنبال دانه هستیم: «تشبیه ما به پرندگان حریص»
- ۴) مثل یک شاخه گل جوانه بزن: «تشبیه مخاطب (تو) به شاخهٔ گل»

پاسخ

۲

بدانید

در آرایهٔ ادبی تشبیه، شخصی یا چیزی به شخص یا چیز دیگری مانند می‌شود.

در تمامی گزینه‌ها همانندی و تشبیه صحیح است؛ به جز گزینهٔ «۲»: در این گزینه بوته‌های گل به کودکان پرنشاط شباهت دارند نه به نسیم و این شباهت در نسیم صحیح نیست.

فیلم پاسخ

۹. عبارت «دانایی ده که از راه نیفتیم، بینایی ده تا در چاه نیفتیم.»

با کدام گزینه ارتباط معنایی بیشتری دارد؟

۱) ای کارگشای هر چه هستند

نام تو کلید هر چه بستند

۲) از خدا جویم توفیق ادب

بی ادب محروم شد از لطف رب

۳) چو خود برداشتی اول ز خاکم

مده آخر به طوفان هلاکم

۴) خداوندا دلم را چشم بگشای

به معراج (بالا رفتن) یقینم راه بنمای

پاسخ

۴. در عبارت سؤال، نگارنده از خداوند تقاضای آگاهی و بینش قلبی

دارد تا از راه درست منحرف نشود، در گزینه «۴» نیز شاعر از

خداوند می‌خواهد چشم باطن او را باز کند وی را به مسیر صحیح

راهنمایی نماید. سایر گزینه‌ها به این معنی نزدیک نیستند.

فیلم پاسخ

۱۰. مفهوم و معنی کدام گزینه صحیح نیست؟

- ۱) شدش گیتی به پیش چشم تاریک: از خستگی، دنیا در مقابل چشمانش تیره و تار شد و درمانده گشت.
- ۲) بر درختی شکوفه‌ای خندید: شکوفه بر روی درختی روید و باز شد.
- ۳) ای خدا ای فضل تو حاجت روا: خداوندا با حضور تو شایسته نیست ما خواسته و حاجتی داشته باشیم.
- ۴) نگشت آسایشم یک لحظه دمساز: من لحظه‌ای آسایش و آرامش نداشتم.

پاسخ

- ۳ در گزینه «۳» شاعر خطاب به خداوند می‌گوید بخشش تو موجب برآورده شدن حاجات ما است؛ بنابراین گزینه «۳» پاسخ سؤال است.

فیلم پاسخ

